

ข้อสังเกตในการบัญญัติกฎหมายความผิดเกี่ยวกับศพ
ให้เป็นความผิดอาญาแผ่นดิน

Observation in the Legislation of Crimes Offenses Concerning
Dead Bodies of the Public Offence

สายฝน ปูนหวางค์¹

สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
680 ตำบลธาตุเชิงชุม อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร 47000, ประเทศไทย
อีเมลติดต่อ: poonhawong@gmail.com

Saifon Poonhawong²

Major of Law, Faculty of Humanities and Social Sciences, Sakon Nakhon Rajabhat University
680 Thatchoengchum, Mueang, Sakon Nakhon 47000, Thailand
Email: poonhawong@gmail.com

Received: September 4, 2019; Revised: November 10, 2019; Accepted: November 15, 2019

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบัญญัติกฎหมายความผิดเกี่ยวกับศพ ในลักษณะที่ 13 ตามประมวลกฎหมายอาญาของประเทศไทย โดยเป็นการตั้งข้อสังเกตและศึกษาเจตนารมณ์ของการบัญญัติความผิดเกี่ยวกับศพให้เป็นความผิดอาญาแผ่นดิน

ผลการศึกษาความผิดเกี่ยวกับศพ มาตรา 366/1 ถึงมาตรา 366/4 พบว่า ทั้งสี่มาตราเป็นความผิดอาญาแผ่นดิน ด้วยเหตุผลในการบัญญัติกฎหมายนี้เพื่อคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้ตาย คุ้มครองสิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศและชื่อเสียงของผู้ตาย ตลอดจนความเป็นอยู่ส่วนตัว โดยหากพิจารณาตามหลักการบัญญัติฐานความผิดอาญาแผ่นดินและความผิดอันยอมความได้นั้น ผู้เขียนเห็นว่าควรแก้ไขฐานความผิดเกี่ยวกับศพให้เป็นความผิดอันยอมความได้ เพื่อให้เป็นไปตามเจตจำนงและคุ้มครองผู้เสียหายอย่างแท้จริง ทั้งนี้ควรแก้ไขเพิ่มเติมความผิดอื่นที่เกี่ยวกับศพจัดให้อยู่ในลักษณะที่ 13 ทั้งหมด เพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ อีกทั้งเป็นการควบคุมอาชญากรรมในสังคมไทยให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ: ความผิดเกี่ยวกับศพ; ศพ; ความผิดอาญาแผ่นดิน

¹ อาจารย์.

² Lecturer.

Abstract

The aim of this article is to study the law provisions concerning dead bodies in characteristic 13 of the Criminal Code of Thailand. By observation and studying in the legislation of crimes offenses concerning dead bodies of the public offence.

An intensive study of the law of the dead body offenses section 366/1 to section 366/4 found that all offenses in the four sections are public offence. This establishment was proposed mainly for the protection of the corpses, human dignity, honour and reputation as well as their privacy. It was also to protect the rights of family members. If the establishment is considered based on the principle of the legislation of public and acceptable offenses, I am convinced that the deceased body offenses could be compoundable one in order to comply with the will and truly protect the victim. Also, other related-corpse offenses should be amended and then all can be gathered in the characteristic 13. This is for protecting the rights of freedom, human dignity as well as increasing the effectiveness of controlling the crime in Thailand.

Keywords: Crimes Offenses Concerning Dead Bodies; Deceased Body; Public Offence

1. บทนำ

มนุษย์ทุกคนที่เกิดมาบนโลกนี้มีสิทธิความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกัน แม้จะไม่มีกฎหมายบัญญัติรับรองคุ้มครองสิทธิเสรีภาพความเป็นมนุษย์เอาไว้ แต่สิทธิของความเป็นมนุษย์นี้ถือเป็น “สิทธิตามธรรมชาติ” ที่ติดตัวมนุษย์ เมื่อมนุษย์อาศัยอยู่ร่วมกันมากขึ้นกลายเป็นสังคมที่กว้างขึ้นจึงจำเป็นต้องมีกฎเกณฑ์ในการอยู่ร่วมกัน เพื่อความสงบสุขเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของสังคม รัฐในฐานะที่เป็นรัฐอธิปไตย (Sovereignty) ซึ่งมีอำนาจปกครองสูงสุดในรัฐ (ความหมายด้านรัฐศาสตร์) และรัฐอธิปไตยในความหมายด้านนิติศาสตร์ ซึ่งหมายถึงผู้ให้กำเนิดกฎหมาย³ จึงได้บัญญัติกฎหมายเพื่อเป็นกฎเกณฑ์ของสังคมที่ยึดถือปฏิบัติร่วมกัน เพื่อคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของความเป็นมนุษย์ให้แก่ประชาชนในรัฐ หากบุคคลใดฝ่าฝืนกฎหมายย่อมได้รับการลงโทษตามหลักกฎหมายอาญา

มนุษย์ทุกคนมีสิทธิในการดำรงชีวิตอย่างมีเสรีภาพ และความมั่นคงแห่งตัวตน⁴ โดยที่เป็นการจำเป็นอย่างยิ่งที่สิทธิมนุษยชนควรได้รับความคุ้มครองโดยหลักบังคับของกฎหมาย ซึ่งเป็นปณิญาสูงสุดของนานาอารยประเทศที่มุ่งคุ้มครองความต้องการให้มนุษย์มีชีวิตอยู่ในโลกด้วยอิสรภาพ พ้นจากความหวาดกลัวและปราศจากภัยคุกคามต่าง ๆ

³ Sanwa Sudta, “Sovereignty,” last modified 2015, accessed September 6, 2019, <http://www.wiki.kpi.ac.th/index.php?title=%E0%B8%A3%E0%B8%B1%E0%B8%8F%E0%B8%90%E0%B8%B2%E0%B8%98%E0%B8%B4%E0%B8%9B%E0%B8%B1%E0%B8%95%E0%B8%A2%E0%B9%8C/> [In Thai]

⁴ Universal Declaration of Human Rights, Article 3.

ประเทศไทยได้บัญญัติกฎหมายที่มุ่งคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนในรัฐตั้งแต่เกิดจนกระทั่งเสียชีวิต ซึ่งมีเนื้อหาสาระทั้งในกฎหมายแพ่งและกฎหมายอาญาตามระบบลายลักษณ์อักษร (Civil Law) เช่น การบัญญัติรับรองสิทธิของบุคคลตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 15 เรื่องสภาพบุคคลเริ่มตั้งแต่เมื่อคลอดอยู่รอดเป็นทารกและสิ้นสุดลงเมื่อตาย ทารกในครรภ์มารดาที่สามารถมีสิทธิต่าง ๆ ได้ หากว่าภายหลังคลอดแล้วอยู่รอดเป็นทารก หรือกรณีการตายโดยผลของกฎหมายนั้น บุคคลซึ่งศาลได้มีคำสั่งให้เป็นคนสาบสูญให้ถือว่าถึงแก่ความตายเมื่อครบกำหนดระยะเวลาดังที่ระบุไว้ใน ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 61 ส่วนกฎหมายอาญาได้บัญญัติไว้ในเรื่องความคุ้มครองการเกิดการตายไว้เพื่อให้มีสิทธิหน้าที่ในทางกฎหมาย เช่น คนเกิดในบ้านให้เจ้าบ้านหรือบิดาหรือมารดาแจ้งต่อนายทะเบียนผู้รับแจ้งแห่งท้องที่ที่คนเกิดในบ้านภายในสิบห้าวันนับแต่วันเกิด ตามพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2534 มาตรา 18 และมาตรา 21 หากมีคนตายในบ้าน ให้เจ้าบ้านแจ้งต่อนายทะเบียนผู้รับแจ้งแห่งท้องที่ที่มีคนตายภายในยี่สิบสี่ชั่วโมง นับแต่เวลาตาย ในกรณีไม่มีเจ้าบ้านให้ผู้พบศพแจ้งภายในยี่สิบสี่ชั่วโมงนับแต่เวลาพบศพ

ประเทศไทยได้มีพระราชบัญญัติประกาศใช้ประมวลกฎหมายอาญา มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2500 นั้น มีการบัญญัติความผิดเกี่ยวกับศพไว้น้อยมาก ได้แก่ ความผิดฐานลอบฝัง ซ่อนเร้น ย้าย หรือทำลายศพหรือส่วนของศพเพื่อปิดบังการเกิด การตายหรือเหตุแห่งการตาย ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 199 ความผิดฐานหมิ่นประมาทผู้ตายที่น่าจะเป็นเหตุให้บิดามารดา คู่สมรสหรือบุตรของผู้ตายเสียชื่อเสียง ตามมาตรา 327 และความผิดฐานละเลยไม่กระทำหน้าที่เกี่ยวกับการตายโดยผิดธรรมชาติ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 149 และในปัจจุบันประมวลกฎหมายอาญาได้บัญญัติความผิดอาญาเพิ่มเติม ในลักษณะที่ 13 ความผิดเกี่ยวกับศพ มาตรา 366/1 - 366/4⁵ ซึ่งมีผลบังคับใช้มาตั้งแต่วันที่ 14 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2558

บทความนี้ ผู้เขียนจะได้ศึกษาความผิดเกี่ยวกับศพ ซึ่งประมวลกฎหมายอาญา ลักษณะที่ 13 บัญญัติให้เป็นความผิดอาญาแผ่นดินอันมีอาญายอมความได้ ว่าเป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายหรือไม่ โดยใช้การเปรียบเทียบและวิเคราะห์เอกสาร ตำรา งานวิจัยวิทยานิพนธ์ บทความและการสืบค้นอื่น ๆ ตลอดจนการสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อเป็นข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพของผู้เสียหายและผู้กระทำความผิดให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายอาญา

2. คำนียามของคำว่าศพ

มนุษย์ทุกคนมีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ติดตัวมาตั้งแต่เกิด ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครอง ปวงชนชาวไทยย่อมได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญเสมอ⁶ แม้ว่าจะสิ้นสภาพบุคคล หรือตายกลายเป็นศพแล้ว แต่สภาพทางสังคมนั้นศพก็ควรได้รับเกียรติ การเคารพ

⁵ Criminal Code Amending Act (no. 22) B.E. 2558, Article 5, Gazette Version vol. 132 Section 10 n (February 13, 2015): 44. [In Thai]

⁶ Constitution of the Kingdom of Thailand B.E. 2560, Article 4, Royal Gazette Krisdika Version vol. 134 Section 20 n (April 6, 2017): 4. [In Thai]

นับถือ และได้รับความคุ้มครองอย่างมีศักดิ์ศรีเช่นเดียวกับขณะที่มีชีวิตอยู่ แต่จะแตกต่างกันแค่เพียงการเป็นประธานแห่งสิทธิซึ่งระงับไปพร้อมกับความตาย โดยจะเห็นได้ว่าทุกศาสนา ทุกสังคมให้ความสำคัญกับพิธีศพอันเป็นพิธีกรรมวาระสุดท้ายของการมีชีวิตอยู่ ดังจะเห็นได้จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดพิธีศพซึ่งมีสาระสำคัญในการจัดพิธีศพมาแต่โบราณ 4 ประการ คือ ประการที่ 1 เป็นการรวมญาติ ประการที่ 2 ประกาศความดี ประการที่ 3 สร้างบุญบารมี และประการที่ 4 ทำหน้าที่ความเป็นคน⁷

การพิจารณาความหมายของคำว่า “ศพ” นั้น สามารถพิจารณาได้จากความหมายใน 2 ประเภทหลัก ได้แก่ ความหมายทั่วไป และความหมายในทางกฎหมาย ดังนี้ พิจารณาจากความหมายทั่วไปของคำว่า “ศพ” พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 ให้ความหมายว่า “ศพ” คือ ซากที่ ร่างคนที่ตายแล้ว ส่วนคำว่า “ตาย” หมายถึง สิ้นใจ สิ้นชีวิต ไม่เป็นอยู่ต่อไป สิ้นสภาพของการมีชีวิต เช่น สภาวะสมองตาย⁸ สรุปตามความหมายทั่วไปได้ว่า “ศพ” คือ ซาก หรือร่างคนที่สิ้นลมหายใจ สิ้นสภาพของการมีชีวิต

หากพิจารณาความหมายของการตายหรือศพในทางกฎหมาย ซึ่งบัญญัติไว้โดยชัดแจ้งในพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2499 มาตรา 4 (9) “คนตาย” หมายความว่า คนที่สิ้นชีวิต และมาตรา 4 (11) “ศพ” หมายความว่า ร่างกายของคนตาย⁹ ความหมายในทางกฎหมายสรุปได้ว่า “คนตาย” ก็คือคนที่ไม่มีชีวิตแล้ว และ “ศพ” ก็คือ ร่างของคนตายซึ่งไม่มีชีวิต จากการพิจารณาความหมายทั้งสามประเภทดังกล่าวข้างต้นแล้ว สรุปได้ว่า “ศพ” คือ ร่างกายของมนุษย์ที่สิ้นลมหายใจแล้ว

ในแทบทุกประเทศได้ให้ความสำคัญและเคารพ “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์” (Human Dignity) เป็นหลักการโดยแท้ของสิทธิมนุษยชน (Human Rights) ที่ให้คุณค่าความเป็นมนุษย์ที่เท่าเทียมกันไม่ว่าจะต่างกันในเรื่องอายุ เพศ อาชีพ เชื้อชาติ ศาสนา ฯลฯ ซึ่งเป็นสิทธิตามธรรมชาติที่ติดตัวมาตั้งแต่เกิด ใครจะละเมิดไม่ได้ และไม่สามารถถ่ายโอนความเป็นมนุษย์ให้แก่ผู้อื่นได้อันเป็นสิทธิเฉพาะตัว ฉะนั้น ทุกคนพึงให้คุณค่าในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และปฏิบัติต่อกันด้วยความเคารพ การกระทำใด ๆ ที่เป็นการละเมิดต่อชีวิตและร่างกายจึงเป็นสิ่งที่ขัดต่อกฎหมายและศีลธรรมอย่างยิ่ง ไม่ว่าจะเป็นการกระทำต่อกันด้วยการจำกัดเสรีภาพ การทรมาน การกระทำอันตรายโหดร้าย หรือการกระทำใด ๆ ที่ไม่เป็นการสมควรนั้นย่อมได้รับการคุ้มครองตามหลักกฎหมาย หรือแม้จะได้กลายเป็นศพแล้ว ด้านมิติทางสังคมความผูกพันทางสายเลือดในหมู่ญาติมิตร ย่อมมีความรักหวงแหนและเคารพ จึงต้องให้เกียรติศพเสมือนตอนที่ยังมีชีวิตอยู่ เนื่องจากเป็นวาระสุดท้ายที่จะมีโอกาสได้แสดงความเคารพ กตัญญูต่อกัน ฉะนั้น หากมีการกระทำต่อศพที่ไม่สมควรจึงมีผลกระทบต่อความรู้สึก หรือเป็นการดูถูกเหยียดหยามต่อชื่อเสียง เกียรติยศของศพและญาติพี่น้อง อีกทั้งยังสร้างความหตุในสังคมต่อผู้ที่พบเห็น ซึ่งขัดกับความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของสังคมได้

⁷ Phrakusri Rattanakorn, Wanchai Pomlampaungdee and Tepprawin Janram, “The Real Purpose of the Funeral Appeared in Buddhism,” *Journal of Social Academic* 12, no. 1 (January-April 2019): 64. [In Thai]

⁸ Royal Institute Dictionary, “Deceased Body,” last modified 2011, accessed September 7, 2019, <http://www.royin.go.th/dictionary/> [In Thai]

⁹ Civil Registration Act B.E. 2499, Article 4 (1), Gazette Version vol. 73 Section 16 (February 21, 1956): 104. [In Thai]

3. ความผิดอาญาแผ่นดิน และความผิดอาญาอันยอมความได้

ความผิดอาญาแผ่นดินและความผิดอาญาอันยอมความได้ คือ ประเภทความผิดตามลักษณะของความผิด ซึ่งมีผลต่อการวินิจฉัยปัญหาของความรับผิดในทางอาญาด้วย อีกทั้งในแง่ของการพิจารณาคดีมีผลต่ออายุความฟ้องร้อง

3.1 ความผิดอาญาแผ่นดิน

ความผิดอาญาแผ่นดิน คือ ความผิดที่หากมีการกระทำแล้วนอกจากจะมีผลกระทบต่อผู้ที่ถูกกระทำโดยตรงแล้วยังมีผลกระทบต่อสังคมโดยรวมอีกด้วย ดังนั้นรัฐจึงต้องเข้าดำเนินการเอาตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษ แม้ผู้ที่ถูกกระทำนั้นจะไม่ตั้งใจเอาความหรือดำเนินคดีกับผู้กระทำผิดต่อไปแล้วก็ตาม ทั้งนี้ เพื่อเป็นการป้องกันสังคมโดยรวม¹⁰

3.2 ความผิดอันยอมความได้

ความผิดอันยอมความได้ คือ ความผิดที่ไม่มีผลกระทบต่อสังคมโดยรวม หากมีการกระทำแล้วมีผลกระทบต่อผู้ที่ถูกกระทำโดยตรงเท่านั้น หากผู้ที่ถูกกระทำไม่ตั้งใจดำเนินคดีกับผู้กระทำผิดต่อไปแล้ว รัฐก็ไม่จำเป็นต้องเข้าไปดำเนินคดีกับผู้กระทำผิดอีกต่อไป นอกจากนี้ ประมวลกฎหมายลักษณะอาญาของไทยในอดีตได้มีการกำหนดนิยามคำว่า “ความผิดต่อส่วนตัว” ไว้ในมาตรา 6 (7) ว่า “ความผิดต่อส่วนตัว คือ บรรดาความผิดที่จะฟ้องขอให้ศาลพิจารณาทงอาญาได้ แต่เมื่อผู้ที่ต้องประทุษร้ายหรือเสียหายนั้นได้มาร้องทุกข์ขอให้ว่ากล่าว” และในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 121 วรรค 2 บัญญัติว่าถ้าเป็นคดีความผิดต่อส่วนตัว คือ ความผิดอันยอมความได้ตามที่เรียกใหม่ในประมวลกฎหมายอาญา ห้ามมิให้ทำการสอบสวน เว้นแต่จะมีคำร้องทุกข์ตามระเบียบ¹¹ การดำเนินคดีในความผิดอันยอมความได้จะขึ้นอยู่กับความประสงค์ของผู้เสียหาย กล่าวคือ หากผู้เสียหายมิได้ร้องทุกข์ เจ้าพนักงานและศาลก็ไม่มีอำนาจในการดำเนินคดี ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 96 การร้องทุกข์นั้นต้องกระทำภายในสามเดือนนับแต่วันที่รู้เรื่องความผิดและรู้ตัวผู้กระทำ ความผิด มิฉะนั้นคดีเป็นอันขาดอายุความร้องทุกข์ หลักในการพิจารณาว่าความผิดใดเป็นความผิดอันยอมความได้มีกรอบความคิดในทางกฎหมายว่า “ความผิดอันยอมความได้” ควรจะมีลักษณะสามประการ ดังนี้

- 1) เป็นความผิดที่มีความเป็นอาชญากรรมน้อย
- 2) เป็นความผิดที่มีคุณธรรมทางกฎหมายที่เป็นเรื่องส่วนตัวอย่างมากที่พึงเคารพในเจตจำนงของผู้เสียหาย และ
- 3) เป็นความผิดที่มุ่งประสงค์จะคุ้มครองผู้เสียหายอย่างแท้จริง¹²

¹⁰ Chularat Ya Panan, “Tips on Public Offence and Compoundable Offense,” *Junniti Journal* 7, no. 2 (January-February 2015): 151. [In Thai]

¹¹ Jitti Tingsapat, *Explanation of Criminal Law Part 1*, 10th ed. (Bangkok: Thai Bar Association, 2003), 482. [In Thai]

¹² Kanit Na Nakhon, *General Criminal Law*, 2nd ed. (Bangkok: Winyuchon, 2004), 122-123. [In Thai]

4. ความผิดเกี่ยวกับศพ

ในแทบทุกประเทศมีกฎหมายที่บัญญัติความผิดเกี่ยวกับศพ ไม่ว่าจะเป็นประเทศที่ใช้ ระบบกฎหมายจารีตประเพณี (Common Law) หรือระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษร (Civil Law) เช่น ประมวลกฎหมายอาญาของเยอรมันมีบทบัญญัติที่ว่าด้วย “การกระทำที่เป็นการรบกวนความสงบสุขของผู้ตาย” (Disturb the Peace of the Death) ที่ถือเอาการกระทำต่อคนตายในลักษณะต่าง ๆ มาจัดเป็นการรบกวนความสงบสุขของคนตายด้วย เช่น การกระทำชำเราศพ การเอาไปหรือการดูหมิ่นศพหรือส่วนของศพ และการกระทำต่อสถานที่ฝังศพ เช่น การทำลาย ทำให้เสียหายซึ่งสถานที่ฝังศพ สถานที่สาธารณะสำหรับระลึกถึงคนตาย หรือการดูหมิ่นสถานที่ที่ศพอยู่¹³

การคุ้มครองศพและบุคคลในครอบครัวก็ปรากฏในประมวลกฎหมายอาญาฝรั่งเศส (French Penal Code) หมวด 5 ว่าด้วยการกระทำผิดต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ในลักษณะ 4 เรื่องการฝ่าฝืนความเคารพนับถือต่อคนตาย ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่มีความหมายอย่างกว้าง “การกระทำที่เป็นการละเมิดต่อศพ” คือ การกระทำใด ๆ ก็ตามที่เป็นการละเมิดสิ่งที่กฎหมายคุ้มครองศพในลักษณะต่าง ๆ เช่น การกระทำความผิดทางเพศต่อศพ การขุดหรือเคลื่อนย้ายศพ การชำแหละ หรือทำลายศพ เป็นต้น ประเทศสหรัฐอเมริกาที่มีกฎหมายที่เป็นการกระทำความผิดต่อศพซึ่งเป็นความผิดทางเพศ คือ การร่วมประเวณีกับศพ โดยถือว่าผู้ที่ชอบกระทำความผิดเกี่ยวกับศพในลักษณะนี้เป็นคนผิดปกติทางกายหรือจิต จัดอยู่ในประเภท “กามวิปริต” และการมีเพศสัมพันธ์กับศพในสหรัฐอเมริกาถือเป็นความผิดมหันตโทษ หรือโทษสถานหนัก และหากมลรัฐใดไม่ได้บัญญัติความผิดฐานกระทำชำเราศพโดยตรงก็จะบัญญัติเป็นกฎหมายที่ตีความไว้ในความหมายอย่างกว้าง ได้แก่ “การกระทำความผิดต่อศพในลักษณะที่เป็นการทำร้ายความรู้สึกของคนในครอบครัวหรือสังคม” ซึ่งปรากฏอย่างชัดเจนในเรื่องการจลาจล การกระทำขัดต่อความสงบสุขและศีลธรรมอันดีของประชาชน และความผิดที่เกี่ยวข้องในประมวลกฎหมายอาญาของสหรัฐอเมริกา มาตรา 250 (Model Penal Code Article 250)

ประเทศอิตาลี โดยประมวลกฎหมายอาญาอิตาลีได้กำหนดความผิดเกี่ยวกับศพไว้ในหมวด 1 ว่าด้วยอาชญากรรมอันเป็นปฏิปักษ์ต่อความรู้สึกทางศาสนา หมวด 2 ว่าด้วยเรื่องอาชญากรรมอันเป็นปฏิปักษ์ต่อคนตาย มาตรา 407 บัญญัติถึงการละเมิดต่อสถานที่ฝังศพ มาตรา 408 บัญญัติถึงการลบหลู่สุสานหรือสถานที่ฝังศพ มาตรา 409 บัญญัติถึงการรบกวนพิธีศพ มาตรา 410 บัญญัติถึงการลบหลู่ศพหรือเถ้าของศพ กระทำให้ศพเสียโฉม ฉีกขาด กระทำทารุณ โหดร้ายหรือหยาบโลนต่อศพ มาตรา 411 บัญญัติถึงการทำลาย กำจัด หรือเคลื่อนย้ายศพหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของศพหรือเถ้าของศพ หรือทำให้เถ้าของศพกระจัดกระจาย ถ้าเป็นการกระทำในสุสานหรือสถานที่ฝังศพหรือดูแลศพต้องระวางโทษหนักขึ้น มาตรา 412 การปิดบังหรืออำพรางศพ มาตรา 413

¹³ Emwika Kitima, “Criminalization of Offences Against Corpse,” (Master’s thesis, Faculty of Law, Chulalongkorn University, 2015), 172-179. [In Thai]

บัญญัติถึงการใช้ศพโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ตัดศพหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของศพ หรือใช้ศพหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของศพโดยวัตถุประสงค์ทางกฎหมายหรือการสอนโดยไม่มีอำนาจตามกฎหมาย¹⁴

ในประเทศอังกฤษ ตามจารีตประเพณีแต่เดิมต่างก็เห็นว่าศพไม่เป็นทรัพย์สิน แม้ศพไม่ถือว่าเป็นทรัพย์สิน ไม่เป็นสิ่งที่อาจถูกขโมยได้ แต่ศพก็ได้รับการปกป้องตามกฎหมายโดยทางอื่น ซึ่งปัจจุบันการกระทำที่หยาบคายหรืออนาจารต่อศพไม่ใช้ความผิดต่อทรัพย์สิน แต่เป็นการถูกลงโทษความเชื่อถือของธรรมเนียมปฏิบัติ ซึ่งถือเป็นความผิดตามกฎหมายทั่วไป (Common Law Offence) การกระทำความผิดทางเพศต่อศพนั้นมีการบัญญัติไว้ชัดเจนในพระราชบัญญัติความผิดทางเพศ ค.ศ. 2003 (Sexual Offences Act 2003) ซึ่งได้กำหนดความผิดสำหรับการกระทำอันไม่เหมาะสมต่อศพไว้ในหมวด 42 ความผิดอื่น ๆ อันมีลักษณะความผิดไม่ร้ายแรง¹⁵

บริบทสภาพแวดล้อมของสังคมไทยเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัยพบว่ามีปัญหาอาชญากรรมมากขึ้น และคนมีพฤติกรรมกระทำความผิดเกี่ยวกับศพเพิ่มมากขึ้นตามลำดับ ซึ่งกฎหมายที่มีอยู่ไม่ครอบคลุมไม่สามารถลงโทษผู้กระทำความผิดหรือคุ้มครองสังคมได้ อีกทั้งรัฐยังไม่สามารถออกกฎหมายคุ้มครองสิทธิ ชีวิตเสรีภาพของประชาชนได้เท่าที่ควรทั้งตอนที่ยังมีชีวิตอยู่แม้หรือกระทั้งตอนที่เสียชีวิตแล้ว การกระทำต่อศพนั้นถือเป็นการกระทำที่ไม่บังควร หรือไม่ให้การเคารพแก่ศพ เป็นการกระทำที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน เมื่อมีการกระทำอันไม่สมควรแก่ศพเกิดขึ้น ผู้กระทำต่อศพจึงสมควรที่จะได้รับการลงโทษ¹⁶

ดังนั้นประเทศไทยจึงได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายความผิดเกี่ยวกับศพ ลักษณะที่ 13¹⁷ ซึ่งคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงประมวลกฎหมายอาญาได้พิจารณาแล้วเห็นว่าความผิดเกี่ยวกับศพมีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองความสงบเรียบร้อยและความสงบสุขของสังคม จึงสมควรกำหนดบทบัญญัติในลักษณะป้องกันและปราบปรามมิให้มีการกระทำใด ๆ ที่ไม่บังควรหรือไม่ให้การเคารพแก่ศพ ด้วยเหตุผลดังกล่าวทำให้ความผิดเกี่ยวกับศพทั้งสี่มาตราดังกล่าวนั้น กฎหมายไม่ได้กำหนดให้เป็นความผิดอันยอมความได้ จึงเป็นความผิดอาญาแผ่นดิน ทำให้รัฐสามารถดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดได้โดยไม่ต้องมีการร้องทุกข์กล่าวโทษก่อน แต่อย่างไรก็ตามหากรัฐไม่ดำเนินคดีแก่ผู้กระทำความผิด ทายาทซึ่งเป็นผู้เสียหายก็สามารถฟ้องร้องบังคับคดีได้เอง¹⁸

¹⁴ Law Office, Secretariat of the Senate, “Log Analysis Essence of the Bill Amending the Criminal Code (Version ...) B.E. ... (Defining the Definition of “Official” Determines the Offense Relating to the Dead Body and Offenses Related to Threats and Amend the Penalty Rate for Petty Offenses,” last modified 2014, accessed October 4, 2019, https://www.library2.parliament.go.th/giventake/content_nla2557/apnla2557-049.pdf/ [In Thai]

¹⁵ Chanapa Jiensirikul, “Limit on Protection of Abusing Corpse,” (Master’s thesis, Faculty of Law, Thammasat University, 2017), 61. [In Thai]

¹⁶ Ariyaporn Photisai, “Committing an Offense Against a Corpse: Problems Waiting to be Resolved,” *Junniti Journal* 12, no. 1 (January-February 2015): 183. [In Thai]

¹⁷ Criminal Code Amending Act (no. 22) B.E. 2558, Article 5, Gazette Version vol. 132 Section 10 ก (February 13, 2015): 44. [In Thai]

¹⁸ Law Office, Secretariat of the Senate, “Log Analysis Essence of the Bill Amending the Criminal Code (Version ...) B.E. ... (Defining the Definition of “Official” Determines the Offense Relating to the Dead Body and Offenses Related to Threats and Amend the Penalty Rate for Petty Offenses,” last modified 2014. [In Thai]

4.1 ความผิดฐานกระทำชำเราศพ มาตรา 366/1

มาตรา 366/1 บัญญัติว่า ผู้ใดกระทำเพื่อสนองความใคร่ของตน โดยใช้อวัยวะเพศของตนล่วงล้ำอวัยวะเพศ ทวารหนัก หรือช่องปากของศพ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปีหรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

ในต่างประเทศ ประเทศเยอรมนี ประมวลกฎหมายอาญาเยอรมนีมีบทบัญญัติความผิดฐานรบกวนความสงบสุขของผู้ตาย (Disturb the Peace of the Death) กำหนดอัตราโทษจำคุกไม่เกินสามปี และในประเทศอังกฤษ พระราชบัญญัติความผิดทางเพศ ค.ศ. 2003 (Sexual Offences Act 2003) มีบทบัญญัติความผิดฐานล่วงล้ำร่างกายศพ (Sexual Penetration of a Corpse) กำหนดอัตราโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน¹⁹

ตามที่มีการแก้ไขนิยามคำว่า “กระทำชำเรา” หมายความว่า กระทำเพื่อสนองความใคร่ของผู้กระทำ โดยการใช้อวัยวะเพศของผู้กระทำล่วงล้ำอวัยวะเพศ ทวารหนัก หรือช่องปากของผู้อื่น จะเห็นได้ว่าการกระทำคือ “การกระทำชำเรา” ไม่มีคำว่า “ข่มขืน” เหมือนเช่นมาตรา 276 เพราะวัตถุประสงค์แห่งการกระทำเป็น “ศพ” มิใช่ผู้อื่น อาจเป็นศพชาย หรือหญิง ศพเมียตัวเอง ศพเด็กก็ได้ องค์ประกอบภายใน คือ เจตนาธรรมดา รวมทั้งรู้ข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบความผิดตามมาตรา 59 วรรคสาม คือรู้ว่าเป็นศพ ถ้าไม่รู้ถือว่าไม่มีเจตนา²⁰ แต่ความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเรา และ ความผิดกระทำชำเราศพ เมื่อเทียบเคียงฐานความผิดแล้วมีความแตกต่างกันตามประเด็นต่อไปนี้ การจัดแบ่งลักษณะความผิดฐานข่มขืนได้บัญญัติไว้ในลักษณะที่ 9 ความผิดเกี่ยวกับเพศซึ่งกฎหมายมุ่งคุ้มครองเสรีภาพในการตัดสินใจและความบริสุทธิ์ทางเพศมีลักษณะการกระทำที่เป็นการข่มขืน คือ ผืนใจ ทำไปโดยปราศจากความยินยอม และมีเจตนาข่มขืนกระทำชำเราผู้อื่นไม่ว่าจะเป็นเพศหญิงหรือเพศชาย โดยเป็นความผิดอันยอมความได้ในขณะที่ความผิดฐานกระทำชำเราศพเป็นความผิดอาญาแผ่นดิน เพราะเหตุผลในการบัญญัติฐานความผิดนี้ก็เพื่อคุ้มครองศพโดยตรง แม้เป็นการกระทำชำเราแต่ก็ไม่อาจมีการผืนใจ หรือกระทำไปโดยปราศจากความยินยอมได้เนื่องจากวัตถุประสงค์แห่งการกระทำที่เป็นศพไม่อาจขัดขืนได้²¹

4.2 ความผิดฐานกระทำอนาจารศพ มาตรา 366/2

มาตรา 366/2 ผู้ใดกระทำอนาจารแก่ศพ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ความผิดฐานกระทำอนาจารแก่ศพนี้ สามารถเทียบเคียงกฎหมายอาญาประเทศเยอรมนีและอังกฤษได้เช่นเดียวกับความผิดฐานกระทำชำเราศพตาม มาตรา 366/1 ฐานความผิดนี้มีการกระทำคือ “กระทำอนาจาร” หมายถึงกระทำต่อเนื้อตัวร่างกายที่ไม่สมควรทางเพศ วัตถุประสงค์แห่งการกระทำคือศพ เช่น การกอดจูบ

¹⁹ The Prime Minister, “Log Analysis Essence of the Bill Amending the Criminal Code (Version ...) B.E. ... (Defining the Definition of “Official” Determines the Offense Relating to the Dead Body and Offenses Related to Threats and Amend the Penalty Rate for Petty Offenses,” last modified 2014, accessed October 6, 2019, https://www.library2.parliament.go.th/giventake/content_nla2557/d103057-04.pdf/ [In Thai]

²⁰ Criminal Code Amending Act (no. 27) B.E. 2562, Article 3, Gazette Version vol. 136 Section 69 ก (May 27, 2019): 127. [In Thai]

²¹ Saharat Kittisuphakarn, *Principles and Judgment of Criminal Law*, 6th ed. (Bangkok: Amarin, 2016), 559. [In Thai]

ลูกคำ สัมผัสอวัยวะเพศของศพ เทียบเคียงกับที่ศาลฎีกาได้วางแนวคำพิพากษาในฐานความผิดอนาจารตาม มาตรา 278 ไว้ว่า การกระทำอนาจารคือ การกระทำที่ไม่สมควรในทางเพศ เพียงแต่กอดจูบลูกคำ แต่ต้อง เนื้อตัวร่างกายในทางไม่สมควรก็เป็นความผิดสำเร็จแล้วส่วนการกระทำชำเราจะเป็นความผิดสำเร็จเมื่อใช้อวัยวะ เพศของชายบังคับใส่ล่วงล้ำเข้าไปในอวัยวะเพศของหญิง การกระทำชำเราจึงรวมถึงการกระทำอนาจารอยู่ในตัว โจทก์ฟ้องว่า จำเลยกระทำชำเราเด็กหญิงอายุไม่เกิน 13 ปีโดยผู้เสียหายไม่ยินยอม ขอให้ลงโทษฐานกระทำชำเรา ย่อมหมายความว่า โจทก์ประสงค์จะให้ลงโทษจำเลยฐานกระทำอนาจารอยู่ด้วยในตัวแม้ไม่ขอให้ลงโทษตาม ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 279 ฐานกระทำอนาจาร ถ้าพิจารณาได้ความว่าจำเลยได้กอดจูบลูกคำผู้เสียหาย ก็ย่อมลงโทษฐานกระทำอนาจารซึ่งมีโทษเบากว่าได้ ไม่เกินคำขอ²²

4.3 ความผิดฐานเคลื่อนย้ายหรือทำลายศพ มาตรา 366/3

มาตรา 366/3 บัญญัติว่า ผู้ใดโดยไม่มีเหตุอันสมควร ทำให้เสียหาย เคลื่อนย้าย ทำลาย ทำให้ เสื่อมค่าหรือทำให้ไร้ประโยชน์ ซึ่งศพ ส่วนของศพ อัฐิ หรือเถ้าของศพ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือ ปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ความผิดฐานเคลื่อนย้ายหรือทำลายศพ นำรูปแบบการยกเว้นมาจากมาตรา 411 แห่งประมวล กฎหมายอาญาอิตาลีที่บัญญัติว่า ผู้ใดทำลาย กำจัด หรือเคลื่อนย้ายศพหรือส่วนของศพหรือทำให้เถ้าของศพ กระจัดกระจาย ต้องได้รับโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงเจ็ดปี โดยความผิดตามมาตรา 366/3 นี้ ต่างกับการเคลื่อน ย้ายศพตามมาตรา 199 แห่งประมวลกฎหมายอาญา เพราะการเคลื่อนย้ายศพตามมาตรา 366/3 ไม่ต้องการ เจตนาพิเศษเพื่อปิดบังการเกิด การตาย หรือเหตุแห่งการตายเหมือนกับมาตรา 199²³

4.4 ความผิดฐานดูหมิ่นเหยียดหยามศพ มาตรา 366/4

มาตรา 366/4 บัญญัติว่า ผู้ใดกระทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นการดูหมิ่นเหยียดหยามศพ ต้อง ระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

โดยในต่างประเทศ อาจเทียบเคียงได้กับประมวลกฎหมายเยอรมันที่บัญญัติไว้ในหมวดความผิด ว่าด้วยอาชญากรรมเกี่ยวกับศาสนาและปรัชญาแห่งชีวิต (Crimes which Relate to Religion and Philosophy of Life) ได้แก่ ความผิดฐานรบกวนความสงบสุขของผู้ตาย (Disturb the Peace of the Death) ตามมาตรา 168 และประมวลกฎหมายอาญาอิตาลี มีความผิดฐานดูหมิ่นศพ (Verification of the Corpse) ตามมาตรา 410 บัญญัติว่า ผู้ใดดูหมิ่นศพต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสามปี และถ้าผู้กระทำความผิดทำให้ศพเสียหาย หรือกระทำการใด ๆ อันเป็นการทารุณศพ หรือกระทำอนาจารแก่ศพ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึง หกปี

²² Nantasa Kitranan and Tiansiri Bunchokwithun, *Comparative Criminal Law* (Bangkok: Winyuchon, 2016), 89-92. [In Thai]

²³ Public Prosecutor Plaintiff and Chalamp Khoktheing Defendant, Court Judgment no. 4024 (Supreme Court 1991). [In Thai]

5. สรุปผล และข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผล

การที่ประเทศไทยบัญญัติกฎหมายลายลักษณ์อักษร (Civil Law) เพื่อคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนในรัฐตั้งแต่เกิดจนแก่กระทั่งเสียชีวิตนั้น ถือว่าเป็นไปตามหลักสิทธิมนุษยชนเพื่อยืนยันสิทธิความเป็นมนุษย์ซึ่งเป็นสิทธิตามธรรมชาติ เพื่อเป็นหลักประกันที่ชัดเจนว่าชีวิตมนุษย์หนึ่งคนต้องได้รับการคุ้มครองชีวิตหลังความตายด้วย กาลเวลาและบริบทของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป มนุษย์มีพฤติกรรมที่กระทำความผิดต่อศพมากขึ้น ทำให้ต้องมีการบัญญัติกฎหมายเพิ่มเติมเพื่อให้ทันต่อยุคสมัย ประเทศไทยจึงได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาในลักษณะที่ 13 ความผิดเกี่ยวกับศพ มาตรา 366/1 ถึงมาตรา 366/4 โดยเจตนารมณ์ในการบัญญัติกฎหมายดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองความสงบเรียบร้อยและความสงบสุขของสังคม จึงมีบทบัญญัติในลักษณะป้องกันและปราบปรามมิให้มีการกระทำใด ๆ ที่ไม่บังควรหรือไม่ให้การเคารพแก่ศพ ด้วยเหตุผลดังกล่าวทำให้ความผิดเกี่ยวกับศพทั้งสี่มาตราดังกล่าว กฎหมายไม่ได้กำหนดให้เป็นความผิดอันยอมความได้ จึงเป็นความผิดอาญาแผ่นดิน ทำให้รัฐสามารถดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดได้โดยไม่จำเป็นต้องมีการร้องทุกข์กล่าวโทษก่อน แต่อย่างไรก็ตามหากรัฐไม่ดำเนินคดีแก่ผู้กระทำความผิด ทายาทซึ่งเป็นผู้เสียหายก็สามารถฟ้องร้องบังคับคดีได้เอง

โดยที่หลักในเรื่องความผิดอาญาแผ่นดินนั้นเป็นความผิดที่นอกจากจะมีผลกระทบต่อผู้เสียหายโดยตรงแล้วยังมีผลกระทบต่อสังคมส่วนรวมด้วย ดังนี้ รัฐจึงมีสิทธิดำเนินการเอาตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษ แม้ผู้ที่ถูกกระทำนั้นจะไม่ตั้งใจเอาความหรือดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดต่อไปแล้วก็ตาม ในขณะที่ความผิดอันยอมความได้หรือความผิดต่อส่วนตัวนั้น เป็นความผิดที่มีผลกระทบต่อผู้ที่ถูกกระทำโดยตรงเท่านั้น ไม่กระทบต่อสังคมโดยรวมหากผู้ที่ถูกกระทำไม่ตั้งใจเอาความดำเนินคดีกับผู้กระทำต่อไปแล้วรัฐก็ไม่จำเป็นต้องเข้าไปดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดอีก ตามหลักการพิจารณาความผิดอันยอมความได้ ควรมีลักษณะสามประการคือ เป็นความผิดอาชญากรรมน้อย เป็นความผิดที่มีคุณธรรมทางกฎหมายที่เป็นเรื่องส่วนตัวอย่างมากที่พึงเคารพในเจตจำนงผู้เสียหาย และเป็นความผิดที่มุ่งประสงค์คุ้มครองผู้เสียหายอย่างแท้จริง

5.2 ข้อเสนอแนะ

หากพิจารณาให้ละเอียดตามหลักการบัญญัติกฎหมายแล้ว จะเห็นได้ว่าความผิดเกี่ยวกับศพนั้น เป็นกฎหมายที่คุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ทั้งของผู้ตายและญาติผู้ตาย ดังนั้นผู้ตายจึงเป็นผู้ได้รับความเสียหายโดยตรงจากการกระทำที่เป็นการลดเกียรติและศักดิ์ศรีของมนุษย์ ควรจะบัญญัติให้เป็นฐานความผิดอาญาอันยอมความได้เนื่องจากเป็นหลักกฎหมายที่มุ่งประสงค์จะคุ้มครองผู้เสียหายอย่างแท้จริง เป็นความผิดที่มีอาชญากรรมน้อย ซึ่งมีคุณธรรมทางกฎหมายที่เป็นเรื่องส่วนตัวอย่างมากที่พึงเคารพในเจตจำนงของผู้เสียหาย แม้ผู้ตายไม่อาจแสดงเจตจำนงได้แต่ผู้เสียหายตามหลักกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาก็มีสิทธิฟ้องร้องดำเนินคดีได้ นอกจากนี้ยังมีเหตุผลทางกฎหมายที่กำหนดระยะเวลาล่วงเลยการลงโทษนั้นก็เพื่อสนับสนุนกฎแห่งการลืมว่าหากเวลายังนานไปเท่าใดความทรงจำก็น้อยลงเท่านั้น ความแม่นยำในเหตุการณ์ การสืบค้นพยานหลักฐานย่อมมีโอกาสผิดพลาดได้มาก และไม่มีประโยชน์ที่จะรื้อฟื้นความผิดนั้นอีก เพื่อซ้ำเติมญาติผู้ถูกกระทำ หรือผู้กระทำความผิดให้เกิดความสลดหดหู่ในสังคม อีกทั้งไม่มีประโยชน์อย่างใดที่จะรื้อฟื้นฟ้องร้องเพื่อให้ลงโทษกันอีก อันจะเป็นการก่อความวุ่นวายแก่ประชาชนขึ้นใหม่โดยใช้เหตุซึ่งจะทำให้ไม่จบสิ้นความผิด

ความผิดฐานหมิ่นประมาทผู้ตายตามมาตรา 327 ซึ่งมุ่งคุ้มครองชื่อเสียงของผู้ที่ล่วงลับไปแล้วที่อาจมีผลกระทบต่อบุคคลที่เกี่ยวข้องกับผู้ตาย ได้แก่ บิดา มารดา คู่สมรส หรือบุตรของผู้ตาย ซึ่งเป็นความผิดอันยอมความได้นั้น ควรแก้ไขเพิ่มเติมจัดให้อยู่ในลักษณะที่ 13 เพื่อเป็นการรวบรวมความผิดเกี่ยวกับศพทั้งหมดไว้เป็นการเฉพาะโดยยึดตามคุณธรรมเจตนารมณ์ทางกฎหมายของแต่ละมาตรา และระบุฐานความผิดให้ชัดเจนว่าเป็นความผิดอาญาแผ่นดิน หรือความผิดอันยอมความไม่ได้ นอกจากนี้ ควรเพิ่มฐานความผิดเกี่ยวกับศพในเรื่องการขุดศพ การครอบครองศพหรือชิ้นส่วนของศพโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย การทอดทิ้งศพ การซื้อขายศพ หรือการใช้ศพเพื่อศึกษาในทางการแพทย์ และอีกหลายฐานความผิดที่ยังไม่มีบัญญัติไว้ในกฎหมายอาญาของไทยให้ชัดเจน เพื่อประโยชน์ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของประเทศไทย และเป็นมาตรฐานในการปฏิบัติตามหลักคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตั้งแต่เกิดจนกระทั่งเสียชีวิต ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นไปตามหลักกระบวนการอันควรแห่งกฎหมาย และเป็นการควบคุมอาชญากรรมในสังคมไทยให้มีประสิทธิภาพ เป็นที่ยอมรับจากนานาชาติมากยิ่งขึ้น

References

- Ariyaporn Photisai. “Committing an Offense Against a Corpse: Problems Waiting to be Resolved.” *Junniti Journal* 12, no. 1 (January-February 2015): 183. [In Thai]
- Carol, Anne. “Embalming and the Materiality of Death (France, Nineteenth Century).” *Journal Mortality Promoting the Interdisciplinary Study of Death and Dying* 24, no. 2 (2019): 183-192.
- Chanapa Jiensirikul. “Limit on Protection of Abusing Corpse.” Master’s thesis, Faculty of Law, Thammasat University, 2017. [In Thai]
- Chularat Ya Panan. “Tips on Public Offence and Compoundable Offense.” *Junniti Journal* 7, no. 2 (January-February 2015): 151. [In Thai]
- Emwika Kitima. “Criminalization of Offences Against Corpse.” Master’s thesis, Faculty of Law, Chulalongkorn University, 2015. [In Thai]
- Jitti Tingsapat. *Explanation of Criminal Law Part 1*. 10th ed. Bangkok: Thai Bar Association, 2003. [In Thai]
- Kanit Na Nakhon. *General Criminal Law*. 2nd ed. Bangkok: Winyuchon, 2004. [In Thai]
- Kuhn, Annette. “Public Versus Private: The Case of Indecency and Obscenity.” *Journal Leisure Studies* 3, no. 1 (1984): 53-65.
- Law Office, Secretariat of the Senate. “Log Analysis Essence of the Bill Amending the Criminal Code (Version ...) B.E. ... (Defining the Definition of “Official” Determines the Offense Relating to the Dead Body and Offenses Related to Threats and Amend the Penalty Rate for Petty Offenses.” Last modified 2014. Accessed October 4, 2019. https://www.library2.parliament.go.th/giventake/content_nla2557/apnla2557-049.pdf/ [In Thai]

-
- Nantasa Kitranan, and Tiansiri Bunchokwithun. *Comparative Criminal Law*. Bangkok: Winyuchon, 2016. [In Thai]
- Phrakusri Rattanakorn, Wanchai Pomlamaungdee, and Teprawin Janram. “The Real Purpose of the Funeral Appeared in Buddhism.” *Journal of Social Academic* 12, no. 1 (January-April 2019): 64. [In Thai]
- Saharat Kittisuphakarn. *Principles and Judgment of Criminal Law*. 6th ed. Bangkok: Amarin, 2016. [In Thai]
- Sanwa Sudta. “Sovereignty.” Last modified 2015. Accessed September 6, 2019. <http://www.wiki.kpi.ac.th/index.php?title=%E0%B8%A3%E0%B8%B1%E0%B8%8F%E0%B8%90%E0%B8%B2%E0%B8%98%E0%B8%B4%E0%B8%9B%E0%B8%B1%E0%B8%95%E0%B8%A2%E0%B9%8C/> [In Thai]
- The Prime Minister. “Log Analysis Essence of the Bill Amending the Criminal Code (Version ...) B.E. ... (Defining the Definition of “Official” Determines the Offense Relating to the Dead Body and Offenses Related to Threats and Amend the Penalty Rate for Petty Offenses.” Last modified 2014. Accessed October 6, 2019. https://www.library2.parliament.go.th/giventake/content_nla2557/d103057-04.pdf/ [In Thai]
- Troyer, John. “Abuse of a Corpse: A Brief History and Re-theorization of Necrophilia Laws in the USA.” *Journal Mortality Promoting the Interdisciplinary Study of Death and Dying* 13, no. 2 (2008): 132-152.